

บทบาทสื่อโทรทัศน์ยุคดิจิทัลในการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาล ของ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี

สุวิมล จินะมูล*

รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิโรโสภณ**

บทคัดย่อ

การเกิดแผ่นดินไหวขนาด 7.8 ในประเทศเนปาลเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2558 ที่มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 1,500 คน บาดเจ็บสูญหายอีกจำนวนมาก ถือเป็นอีกหนึ่งภัยพิบัติที่สร้างความเสียหายขึ้นอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศ และสร้างความสนใจต่อสังคมโลกรวมถึงสื่อมวลชนทุกแขนงในโลก

สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี เป็นหนึ่งในสื่อมวลชนที่สนใจต่อเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงทำหน้าที่รายงานข่าวทั้งการรายงานเป็นข่าวด่วนแทรกรายการปกติ จัดทำรายการพิเศษด้วยการยกเลิกผังรายการปกติของสถานี การนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ของสถานีทั้งเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และเว็บไซต์ รวมทั้งการจัดส่งทีมข่าวลงพื้นที่ประเทศเนปาล เพื่อติดตามสถานการณ์และรายงานความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด ประกอบการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีทางดิจิทัล ทำให้เกิดกระบวนการทำงานของสื่อที่รวดเร็ว กว้างไกล ลดข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ทำวิจัยต้องการศึกษาถึงบทบาทการรายงานข่าว ศึกษากระบวนการรายงานข่าว และศึกษาปัจจัยที่มีผล ต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีในฐานะสื่อโทรทัศน์ยุคดิจิทัล เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และแนวทางการทำงาน และบทบาทที่เหมาะสม ของสื่อมวลชนยุคดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติ หรือภาวะวิกฤตอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ด้วยการการสำรวจเอกสาร การศึกษาจากหัวข้อข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวในประเทศเนปาล ทุกช่วงรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากทีมข่าว และกองบรรณาธิการ รวมถึงผู้บริหารองค์กร

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีในฐานะสื่อมวลชนยุคดิจิทัล ไปตามรูปแบบขั้นตอนการรายงานข่าว แต่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการและลดขั้นตอนการทำงานบางอย่างลงด้วยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารยุคดิจิทัลมาเป็นตัวช่วย ส่วนกระบวนการผลิตเนื้อหา ทั้งการเป็นนายประตูข่าวสาร การกำหนดวาระข่าวสาร และการให้คุณค่าข่าว เป็นไปตามทฤษฎี นายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) อีกทั้ง สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการรายงานข่าวมากขึ้น และคุณค่าข่าวที่เน้นเรื่องความใกล้ชิดกับผู้รับสาร ความเป็นที่สนใจของผู้ชม อย่างเห็นได้ชัด

ขณะที่ ปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ในฐานะสื่อมวลชนยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ที่มีทั้งนโยบายขององค์กรและผู้บริหาร ปัจจัย

* นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ด้านบุคลากรงานข่าว และปัจจัยด้านเทคโนโลยี เครื่องมือที่ใช้ในการทำข่าว ส่วนปัจจัยภายนอก สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ และปัจจัยทางด้านธุรกิจ

ด้านบทบาทหน้าที่สื่อมวลชนยุคดิจิทัลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีในการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาล สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ได้แสดงถึงบทบาทสื่อมวลชนครบทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ 1.การทำหน้าที่ให้ข้อมูล 2.การให้ความรู้ 3.การประสานสังคม และ 4.การรณรงค์ช่วยเหลือ โดยการแสดงออกถึงบทบาทหน้าที่แต่ละด้านจะมีความเด่นชัดตามช่วงเวลาของการเกิดเหตุการณ์ รวมทั้งยังพบว่า แม้ทีมข่าวในพื้นที่อาจจะนำเสนอประเด็นต่างๆที่สะท้อนการทำหน้าที่ที่ไม่ครบทั้งหมด แต่ “กองบรรณาธิการ” จะสามารถทำหน้าที่เพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป ทำให้การนำเสนอเนื้อหาครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ในส่วนบทบาทการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี พบว่า มีความสัมพันธ์โดยตรงกับส่วนกระบวนการรายงานข่าว ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรายงานข่าว และการเป็นสื่อมวลชนยุคดิจิทัล ที่มีผลให้การทำหน้าที่รายงานข่าวแผ่นดินไหวเป็นไปอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะนโยบายขององค์กร และเทคโนโลยีการสื่อสารยุคดิจิทัล ขณะเดียวกันบทบาทที่แสดงออกนั้น ยังเป็นไปตามหน้าที่ของสื่อมวลชนยุคดิจิทัลอย่างที่ควรจะเป็น กล่าวคือ มีการรายงานข่าวทั้งในมิติความลึกและมิติความเร็ว สะท้อนออกมาเป็นบทบาทสื่อมวลชนทุกด้าน

1. บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง กำลังเปลี่ยนแปลงสื่อและการทำข่าวอย่างเห็นได้ชัด ส่งผลให้กระบวนการทำงานของสื่อมีความรวดเร็ว กว้างไกล ลดข้อจำกัดเรื่องเวลา และสถานที่ และกำลังจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น เมื่อโลกการสื่อสารเข้าสู่ “ยุคดิจิทัล” ที่ช่องทางการสื่อสารผ่านโลกออนไลน์ ทั้งจากเว็บไซต์(Website) ทวิตเตอร์(Twitter) บล็อก(Blog) เฟซบุ๊ก(Facebook) ถูกเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายสังคม(Social network) การใช้อีเมล(E-mail) ส่งข้อมูล และการส่งข้อความสั้น(SMS : Short Message) หรือแม้กระทั่งการส่งต่อข้อมูลผ่าน ห้องแชต(Chat Room) ในแอปพลิเคชันไลน์(Line) อย่างที่คนทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย นิยมใช้กันนั้น ล้วนเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสาร และการส่งต่อข้อมูลไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

ในยุคของสื่อดิจิทัลนี้เอง ที่สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้เกิดขึ้น และกลายเป็นช่องทาง การสื่อสารที่มีบทบาทสำคัญ ทั้งในมิติการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Andreas Kaplan และMichael Haenlein ให้นิยามสื่อสังคมออนไลน์ว่าเป็นแอปพลิเคชันในอินเทอร์เน็ตที่ถูกสร้างขึ้นด้วยรากความคิดของเทคโนโลยี Web 2.0 ซึ่งอนุญาตให้ผู้ใช้สามารถสร้างและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเองได้ ด้วยคุณสมบัตินี้ทำให้สื่อในยุคดิจิทัลมีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้รับสารและสังคมในวงกว้าง ดังนั้นการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารต่างๆต้องเป็นไปด้วยความระมัดระวัง และต้องนำเสนอเนื้อหาสาระ อย่างมีหลักการ ไม่ใช่เพียงคำนึงถึงคุณค่าข่าว ความสดใหม่ ความน่าสนใจ ความก้าวหน้า ความขัดแย้ง ความแปลกประหลาด และการมีผลกระทบต่อประชาชนเท่านั้น แต่ต้องเป็นการนำเสนอโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่กฎหมาย และจริยธรรม กฎกติกา รวมถึงจรรยาบรรณ นี้ที่ต้องตระหนักอยู่เสมอในฐานะสื่อที่มีอิทธิพลสูง

ซึ่งมีผลต่อความอ่อนไหวของผู้รับสารเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่มีความหลากหลายทั้งในเชิงประชากรศาสตร์ และในเชิงความนึกคิดของปัจเจก

กรณีแผ่นดินไหวขนาด 7.8 ในประเทศเนปาลเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2558 ที่มีผู้เสียชีวิตทันทีถึง 1,500 คน บาดเจ็บสูญหายอีกจำนวนมาก ถือเป็นอีกหนึ่งภัยพิบัติที่สร้างความเสียหายขึ้นอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศเนปาล และส่งผลกระทบต่อคนทั่วโลก นอกจากนี้ยังทำให้โบราณสถานหลายแห่งซึ่งบางส่วนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกถูกทำลายเสียหาย เช่น ธาราฮารา หอคอยเก่าแก่ที่สูงที่สุดในเนปาล สถูปโพธานารถ เทวสถานสำคัญทางพุทธศาสนาในเนปาล สถูปเจดีย์เก่าแก่ ภายในจัตุรัสการูมาณทุร์บาร์ และสถานที่สำคัญอื่น ๆ

ภัยพิบัติครั้งนี้เป็นภัยพิบัติที่ สร้างผลกระทบในวงกว้าง จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ที่ได้รับความสนใจจากผู้คนทั่วโลก สื่อจากแทบทุกสำนักจากนานาชาติ ติดตามรายงานความเสียหาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด

สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี คือหนึ่งในสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล ที่สนใจนำเสนอเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งการตัดสไลด์รายงานข่าวนี้โดยเป็นข่าวด่วนแทรกรายการปกติ และจัดทำรายการพิเศษด้วยการยกเลิกผังรายการปกติของสถานี การนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ของสถานีทั้งเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และเว็บไซต์ รวมทั้งการจัดส่งทีมข่าวลงพื้นที่ประเทศเนปาล เพื่อติดตามสถานการณ์และรายงานความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด และทำหน้าที่ประสานงานเพื่อช่วยเหลือส่งคณะนักท่องเที่ยวดำเนินทางกลับประเทศไทย ตลอดจนประสานขอความช่วยเหลือในการติดตามนักศึกษาไทย 6 คนที่ขาดการติดต่อกับผู้ปกครองในช่วงที่เกิดเหตุแผ่นดินไหว

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงบทบาทของสื่อโทรทัศน์ในยุคดิจิทัลต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาล โดยศึกษาจากกระบวนการทำงานของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และแนวทางการทำงาน และบทบาทที่เหมาะสม ของสื่อมวลชนยุคดิจิทัลในการรายงานข่าวภัยพิบัติ หรือภาวะวิกฤตอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

2. คำถามการวิจัย

- 1 สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี มีบทบาทการรายงานข่าว แผ่นดินไหวประเทศเนปาล ในฐานะสื่อโทรทัศน์ยุคดิจิทัล อย่างไร
- 2 สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี มีกระบวนการในการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาลอย่างไร
3. ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาลของ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษาบทบาทการรายงานข่าว แผ่นดินไหวประเทศเนปาล ในฐานะสื่อโทรทัศน์ยุคดิจิทัล ของ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี

3.2 เพื่อศึกษากระบวนการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาลของ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี

3.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาลของ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี

4. นิยามศัพท์

สื่อโทรทัศน์ยุคดิจิทัล หมายถึง สถานีโทรทัศน์พีพีทีวีที่ทำหน้าที่ในการรายงานข่าว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้สาธารณะชนรับรู้ ผ่านช่องทางการสื่อสารหลัก คือ ช่อง 36 และสื่อสังคมออนไลน์ อย่างเป็นทางการ ในที่นี้หมายถึงเฟสบุ๊ค และทวิตเตอร์

ข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาล หมายถึงข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวในประเทศเนปาล ที่สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี นำเสนอ ระหว่างวันที่ วันที่ 25 เมษายน ถึง 2 พฤษภาคม 2558

กระบวนการรายงานข่าว หมายถึง ในที่นี้หมายถึง กระบวนการทำงานเพื่อรายงานข่าวแผ่นดินไหว ในประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ทั้งการหาข้อมูล การประเมินคุณค่าข่าว ตลอดจนการเผยแพร่ ข่าวผ่านระบบการออกอากาศหลักทางทีวีดิจิทัล ช่อง 36 ในช่วงรายการ เป็นเรื่องเป็นข่าว

กระบวนการคัดเลือกข่าวสาร หมายถึง การที่สถานีโทรทัศน์พีพีทีวีเป็นผู้ทำหน้าที่คัดเลือก ประเด็นเนื้อหาข่าวสาร จากแหล่งข้อมูลใด และนำเสนอประเด็นไหน โดยพิจารณาจากคุณค่าข่าวใดบ้าง

คุณค่าข่าว หมายถึง องค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นข่าวที่สื่อมวลชนใช้พิจารณาในการ นำเสนอข่าวนั้นๆ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบในการพิจารณา คือ 1. ความสด 2. ความใกล้ชิด 3. ความต่อเนื่อง-มีผลกระทบ 4. เรื่องที่คนสนใจ 5. ความก้าวหน้า 6. ความเด่น 7. ความแปลก 8. ความ ชัดแย้ง 9. ความมีเงื่อนงำ 10. องค์ประกอบทางเพศ โดยในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษา เฉพาะ 5 องค์ประกอบ หลัก คือ 1. ความสด 2. ความใกล้ชิด 3. ความต่อเนื่อง-มีผลกระทบ 4. เรื่องที่คนสนใจ 5. ความแปลก

การกำหนดวาระข่าวสาร หมายถึง การทำหน้าที่ในการกำหนดประเด็นข่าวสารที่จะนำเสนอ โดยการเน้น หรือให้น้ำหนักความสำคัญ ให้ความสำคัญในการนำเสนอ หัวข้อ ประเด็น เนื้อหาเกี่ยวกับ แผ่นดินไหวในเนปาล การศึกษาครั้งนี้จะพิจารณาจากหัวข้อข่าวที่ปรากฏในตารางออกอากาศ และ แพน เวงเฟสบุ๊คของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ว่าในการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาลนั้น สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี รายงานข่าวโดยเน้นให้ความสำคัญกับประเด็นข่าวใดและอย่างไรบ้าง

ปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานข่าว หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศ เนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ทั้งปัจจัยภายใน (ปัจจัยด้านการจัดการ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้าน บุคคลากร) ปัจจัยภายนอก (ปัจจัยด้านสังคม และการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านผู้รับสาร)

บทบาทสื่อมวลชน หมายถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนยุคดิจิทัลที่มีต่อสังคมในการรายงาน ข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาล ในลักษณะเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ข่าว บทบาทรวบรวมผลิตสื่อ นำเสนอข้อมูลข่าวสารและบทบาทในการทำหน้าที่ต่อสังคมหรือต่อผู้รับสารในด้าน การให้ข่าวสาร การให้ ความรู้ การตีความหรืออธิบายความหมาย และการรณรงค์ช่วยเหลือ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรายงานข่าว ปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานข่าว และบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม ของสื่อมวลชนยุคดิจิทัลโดยเฉพาะในภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติ
2. ผลการวิจัยจะเป็นการประมวลประสบการณ์เพื่อเป็นบทเรียนของสถานีโทรทัศน์ยุคดิจิทัลอื่น ๆ ในการทำข่าวลักษณะเช่นนี้ในอนาคต

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดกระบวนการผลิตและรายงานข่าว ทฤษฎีผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gate Keeper) ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) แนวคิดคุณค่าข่าว แนวคิดการสื่อสารยุคสื่อดิจิทัล แนวคิดการรายงานข่าวในภาวะวิกฤต แนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าว ทฤษฎีบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อสารมวลชน ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) บทบาทหน้าที่ของสื่อยุคดิจิทัล

6. ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ในการศึกษาโดยใช้การสำรวจเอกสาร การศึกษาจากหัวข้อข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวในประเทศเนปาล ทุกช่วงรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ประกอบด้วย รายการ”ยกทัพข่าวเช้า” รายการ”เที่ยงทันข่าว” รายการ”เข้มข่าวค่ำ” รายการ”เป็นเรื่องเป็นข่าว” และรายการ”นาที่ข่าว” โดยศึกษาตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ในวันที่ 25 เมษายน 2558 จนถึง วันที่ 2 พฤษภาคม 2558 หรือ 1 สัปดาห์ นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวขึ้น รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากทีมข่าว และกองบรรณาธิการ รวมถึงผู้บริหารองค์กร

7. ผลการศึกษา

กระบวนการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี จากการศึกษาพบว่า กระบวนการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีในฐานะสื่อมวลชนยุคดิจิทัล หากพิจารณาเฉพาะส่วนรกระบวนการหลัก ๆ ในการรายงานข่าว เป็นไปตามรูปแบบขั้นตอนการรายงานข่าวโดยทั่วไป กล่าวคือ เริ่มต้นจากกระบวนการหาข้อมูล ตรวจสอบข้อเท็จจริง ลงพื้นที่ หาข้อมูลเพิ่มเติม รายงานข่าว และการเผยแพร่ข่าวสารผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลายนอกเหนือจากการนำเสนอบนจอโทรทัศน์ แต่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการ และลดขั้นตอนการทำงานบางอย่างลง ด้วยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารยุคดิจิทัลมาช่วยเป็นตัวช่วย ทำให้ให้การรายงานข่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในทุกขั้นตอน

สถานีโทรทัศน์พีพีทีวีใช้ช่องทางในการหาข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อที่จะนำข้อมูลมานำเสนอและรายงานเป็นข่าว ทั้งข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์และจากบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์โดยตรง โดยกระบวนการได้มาของข้อมูลเกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนที่ทีมงานจะเดินทางไปยังจุดเกิดเหตุการณ์ด้วยการใช้วิธีติดต่อสื่อสารและส่งข้อมูลกันข้ามประเทศแบบเป็นปัจจุบัน(Real Time) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจของ”กองบรรณาธิการ” สำหรับสิ่งที่มาลงพื้นที่เกิดเหตุการณ์ รวมถึงยังเป็นวิธีเดียวกันกับที่ใช้ในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการนำมาเรียบเรียงสำหรับรายงานให้สาธารณะชนรับทราบ

กระบวนการผลิตเนื้อหา

ส่วนกระบวนการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ในมิติของประเด็นการผลิตเนื้อหา ทั้งการเป็นนายประตูข่าวสาร การกำหนดวาระข่าวสาร และการให้คุณค่าข่าว จากการศึกษาพบว่า การคัดเลือกข้อมูลข่าวสารตามทฤษฎี นายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) เป็นไปตามที่คำจำกัดความของนักวิชาการที่ให้ความหมายเอาไว้ว่า “สื่อมวลชน จะเป็นผู้ทำหน้าที่คัดกรอง ข่าวสารก่อนจะถูกเรียบเรียงและนำเสนอให้กับกลุ่มเป้าหมาย หรือ ผู้รับชมข่าวสารนั้น ไม่ได้เป็นการคัดเลือกแบบปกติ โดยทั่วไปที่คัดเลือก พิจารณานำเสนอจากประเด็นแวดล้อมที่อยู่รอบตัวในสถานที่เกิดเหตุเท่านั้น ตลอดจนข้อมูลที่ถูกรายงานผ่านสื่อไปนั้น บางครั้งยังไม่ได้มาจากทีมข่าวเพียงเท่านั้น แต่ยังมาจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้รับสาร จนทำให้เกิดการส่งต่อข้อมูล หรือความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ อีกด้วย”

โดยสรุปแล้วพบว่า การรายงานข่าวแผ่นดินไหวในเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ในฐานะสื่อมวลชนยุคดิจิทัล เฉพาะส่วนการผลิตเนื้อหาที่ปรากฏในตารางออกอากาศรายการ “เป็นเรื่องเป็นข่าว” มีความน่าสนใจทั้งในแง่มุมมองการทำหน้าที่ นายประตูข่าวสาร การกำหนดวาระข่าวสาร ที่สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการรายงานข่าวมากขึ้น และคุณค่าข่าว ที่เน้นเรื่องความใกล้ชิดกับผู้รับสาร ความเป็นที่สนใจของผู้ชม อย่างเห็นได้ชัด

ปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีในฐานะสื่อมวลชนยุคดิจิทัล

จากการศึกษาพบว่า ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ต่างก็มีผลต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี โดยปัจจัยภายในที่มีผลต่อการรายงานข่าวครั้งนี้ มีทั้งนโยบายขององค์กรและผู้บริหาร ปัจจัยด้านบุคคลากรงานข่าว และปัจจัยด้านเทคโนโลยี เครื่องมือที่ใช้ในการทำข่าว ส่วนปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการรายงานข่าว คือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยทางด้านธุรกิจ

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

นโยบายขององค์กร/ผู้บริหาร เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาล โดยเฉพาะการตัดสินใจที่รวดเร็วและการประสานงานระหว่างองค์กรด้วยความสัมพันธ์ทางธุรกิจเอื้อให้การรายงานข่าวแผ่นดินไหวเนปาลเป็นไปได้โดยสะดวก รวมถึงส่งผลให้สถานีโทรทัศน์พีพีทีวีเป็นที่รู้จักมากขึ้นจากการที่รายงานข่าวจากพื้นที่เนปาลเป็นกลุ่มแรก ก่อนสื่ออื่น ๆ ของไทยถึง 3 วัน

บุคลากร บุคลากรข่าวของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารหลากหลายช่องทาง และทักษะทางวิชาชีพที่มีมาตรฐาน สำหรับทีมที่ลงพื้นที่ เพราะ หากบุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญ ไม่มีความชำนาญ และศักยภาพในการลงพื้นที่รายงานข่าว จะมีผลให้งานข่าวที่ถูกผลิตออกมาไม่มีคุณภาพ ตามไปด้วย

เทคโนโลยีที่ใช้ในการทำข่าว ส่วนสำคัญตั้งแต่ต้นจนจบสำหรับกระบวนการสื่อข่าว โดยเฉพาะการเป็นช่องทางในการหาข้อมูล การตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนลงพื้นที่ เป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างทีมข่าวในพื้นที่กับกองบรรณาธิการ ตลอดจนใช้ส่งภาพข่าว และเป็นอีกช่องทางสำคัญในการเผยแพร่

ปัจจัยภายนอก

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี เพราะแผ่นดินไหวในเนปาลเป็นเหตุการณ์ที่ค่อนข้างรุนแรงและมีผลกระทบมีความเสียหายค่อนข้างมาก รวมถึงเป็นเหตุการณ์ที่ใกล้ชิดกับคนไทยทั้งในมิติระยะทางและความใกล้ชิดทางวัฒนธรรม ระบบสารสนเทศ เทคโนโลยีจึงถือเป็นอีกส่วนที่มีความสำคัญต่อการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในเนปาล เพราะเป็นพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ระบบไฟฟ้า และระบบสาธารณูปโภคที่ไม่ค่อยเสถียรอยู่แล้วมีปัญหามากขึ้น โดยในช่วงเวลาและในบางสถานที่ซึ่งห่างไกลจากตัวเมือง ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับส่งภาพ ส่งผลให้การรายงานข่าวล่าช้า และการทำงานจึงต้องปรับเปลี่ยนจากกำหนดเดิมที่วางแผนไว้

ปัจจัยด้านธุรกิจ ทั้งคู่แข่งทางธุรกิจ และกลุ่มลูกค้าผู้ซื้อโฆษณา แม้จะไม่ใช่ว่าปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการทำงาน เนื่องจากการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ไม่ได้นำเงื่อนไขเกี่ยวกับคู่แข่งทางธุรกิจ หรือสื่อมวลชนอื่น ๆ มาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาการรายงานข่าว เพราะยึดหลักการตัดสินใจบนพื้นฐานของคุณค่าข่าว แต่การรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาลกลับส่งผลต่อธุรกิจทางอ้อม ในแง่การส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี และทำให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น

บทบาทหน้าที่สื่อมวลชนยุคดิจิทัลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีในการรายงานข่าวแผ่นดินไหวในประเทศเนปาล

จากการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวแผ่นดินไหวของของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ได้แสดงถึงบทบาทสื่อมวลชนครบทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ 1.การทำหน้าที่ให้ข้อมูล 2.การให้ความรู้ 3.การประสานสังคม และ 4.การรณรงค์ช่วยเหลือ โดยการแสดงออกถึงบทบาทหน้าที่แต่ละด้านจะมีความเด่นชัดตามช่วงเวลาของการเกิดเหตุการณ์ โดยพบว่าแม้ทีมข่าวในพื้นที่อาจจะนำเสนอประเด็นต่างๆ ที่สะท้อนการทำหน้าที่มาไม่ครบทั้งหมด แต่ “กองบรรณาธิการ” จะสามารถทำหน้าที่เพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป ทำให้การนำเสนอเนื้อหาครบถ้วนมากยิ่งขึ้น ในส่วนของบทบาทการรายงานข่าวแผ่นดินไหวประเทศเนปาลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีนั้น มีความสัมพันธ์โดยตรงกับส่วนกระบวนการรายงานข่าว ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรายงานข่าว และการเป็นสื่อมวลชนยุคดิจิทัล ที่มีผลให้การทำหน้าที่รายงานข่าวแผ่นดินไหวเป็นไปอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะนโยบายขององค์กร และเทคโนโลยีการสื่อสารยุคดิจิทัล ขณะเดียวกันบทบาทที่

แสดงออกนั้น ยังเป็นไปตามหน้าที่ของสื่อมวลชนยุคดิจิทัลอย่างที่ควรจะเป็น กล่าวคือ มีการรายงานข่าว ทั้งในมิติความลึกและมิติความเร็ว สะท้อนออกมาเป็นบทบาทสื่อมวลชนทุกด้าน

8. ข้อเสนอแนะ

สำหรับการศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง”บทบาทหน้าที่สื่อมวลชนยุคดิจิทัล”ครั้งต่อไป ผู้ศึกษาคควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นองค์กรสื่อมวลชนลักษณะอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นภาพของ การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนยุคดิจิทัลที่ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งควรเพิ่มจำนวนเอกสาร ตารางการออกอากาศของรายการข่าวให้มากขึ้น และอาจมีการศึกษาเพิ่มเติมในทุกช่วงข่าว เพื่อให้เห็นการแสดงบทบาทของสื่อมวลชนในยุคดิจิทัลของสถานีโทรทัศน์พีพีทีวีที่ชัดเจนมากขึ้น

บรรณานุกรม

- ฐิภากร ศรีลิโก.(2554).*บทบาทหน้าที่ของสื่อกับการช่วยเหลือสังคมในสภาวะภัยธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร:กรณีศึกษาครอบครัวข่าว 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาวิชาบริหารสื่อสารมวลชน . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- มานะ ตริยาภิวัดน์.(2557,6กันยายน).*นักข่าวดิจิทัลในยุค Gen C.สืบค้นเมื่อ 12พฤษภาคม2558,จาก <https://plus.google.com/101032153769157790179/posts/XSEr8pHQQbD>*
- วิลาสินี พิพิธกุล.(2551,10กุมภาพันธ์).*แนวคิดพื้นฐานของสื่อสารมวลชน.สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2558 จาก <https://bordeure.wordpress.com/tag/gate-keeper/>*
- วิณาแก้วประดับ.(2548).*บทบาทของสื่อวิทยุโทรทัศน์ต่อการเสนอข่าวสารในสถานการณ์วิกฤติ.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*
- สกุลศรี ศรีสารคาม. (2554). *สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*
- สมควร กวียะ. (2539). *การสื่อสารมวลชน บทบาท หน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.*
- สุชาดา จักรพิสูทธิ.(2555,24 กรกฎาคม) *สื่อหลอมรวม...หลอมรวมอะไร ? .สืบค้นเมื่อ 25พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.mediainsideout.net/local/2012/07/27>*
- สุภารัตน์ ดิษยวรรณะ จันทราวัฒนากุล (2557). *หลักและแนวคิดวารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนซ์. กรุงเทพฯ : สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย*

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ.(2551 ,4 กันยายน) *เคาะกระຈก หลอมรวมลือ (Convergence) 'ข่าว' เปลี่ยนไปอย่างไร?*
สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2558 จาก

http://www.tja.or.th/old/index.php?option=com_content&task=view&id=497&Itemid=81

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ.(2550).“หลักวารสารศาสตร์ที่ถูกท้าทาย”ใน.การใช้เสรีภาพบนความรับผิดชอบของ
สื่อมวลชนไทยท่ามกลางวิกฤตประเทศ. *หนังสือครบรอบ 10 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.*
หน้า 26. นนทบุรี:บพิชการพิมพ์